روزنامهٔ رسمی دولت علیه ایران

سال نهم　　نمرهٔ ۴۱۲

مقدمه

قول مأخوذ　　از زمخشری

مؤلفی : منزهی

بلاغت و فصاحت عبارت از آنست که متکلم در بیان مقصود خود بطریقی سخن گوید که مقتضای حال مخاطب باشد و مطابق آن بود و در ایجاز و اطناب و اظهار و اضمار و تأکید و تعریف و تنکیر و تقدیم و تأخیر و وصل و فصل و غیر ذلک رعایت مقتضیات حال و مقام بنماید و بدین سبب است که گفته‌اند که بلاغت در کلام مطابقت آنست با مقتضای حال و مقام.

و مقتضای حال و مقام در هر مقامی مختلف است و مقام تهنیت غیر مقام تعزیت است و مقام مدح غیر مقام ذم است و مقام وعد غیر مقام وعید است و مقام جد غیر مقام هزل است و مقام اطناب غیر مقام ایجاز است و مقام تأکید غیر مقام تردید است و مقام تعریف غیر مقام تنکیر است و مقام تقدیم غیر مقام تأخیر است و مقام وصل غیر مقام فصل است و همچنین در سایر مقامات